

KAMPAGNER OG PROJEKTER - SLUTRAPPORT

Indfangningskontrol af slagtekyllinger, samt rengøringskontrol af transportmidler og fjerkrækasser.

I Danmark indfanges ca. 114 mio. danske slagtekyllinger årligt, hvoraf de ca. 100 mio. slagtes i Danmark og de øvrige eksporteres levende til slagtning i EU (Holland og Tyskland).

Indfangningen foregår hovedsagligt med fangemaskiner, men kyllinger, der skal eksporteres til slagtning i udlandet og økologiske kyllinger, bliver håndindfanget.

Indfangning og håndtering af slagtekyllinger hos producenten forud for slagtning er ikke kontrolleret før.

Når kyllingerne skal slagtes bliver de afhentet levende ved besætningerne og transporteret til slagterierne.

Fra besætninger med slagtekyllinger sker ofte delslagtinger. Ved delslagtinger udtages en del af kyllingerne til slagtning, hvorefter en større del af slagtekyllingerne lever videre i besætningen i flere dage inden de også slagtes. Fangemaskiner og fjerkrækasser sættes ind i kyllingestaldene ved indfangning til både del- og totalslagtinger.

Når fangemaskiner, transportmidler og fjerkrækasser ikke er tilstrækkeligt rengjorte for fjer og gødningsrester kan bringe de bringe smitte ind i besætningerne. Risikoen for smitte med sygdom vurderes som større ved delslagtinger end ved totalslagtinger. Kyllingerne fra besætninger, som eksporterer, bliver ofte delslagtet.

I Holland og Tyskland, som primært er Danmarks samhandelslande for fjerkræ, ses jævnlige udbrud af lavpatogen fugleinfluenza.

Udbrud af fugleinfluenza i Danmark kan få omfattende økonomiske konsekvenser, fordi det medfører lukning for eksport af fjerkræprodukter i en længere periode. Fugleinfluenza har desuden potentiale til at kunne smitte til mennesker.

Fødevarestyrelsen har til opgave at forebygge og opretholde et beredskab mod smitsomme sygdomme i husdyrproduktionen. Risikoen for spredning af sygdom kan derved mindskes.

- ***Fokuspunkt 1: Indfangning af slagtekyllinger***

Fødevarestyrelsens formål med kampagnen var at finde ud af om indfangning af slagtekyllinger foregår dyrevelfærdsmæssigt forsvarligt.

- ***Fokuspunkt 2: Rengøringskontrol af transportmidler og fjerkrækasser til slagtekyllinger***

Fødevarestyrelsens formål var at finde ud af om transportmidler og fjerkrækasser var rengjorte og desinficerede forud for pålæsning af slagtekyllinger hos producenterne.

RESULTATER

Generelle resultater:

Fokuspunkt 1: Indfangning af slagtekyllinger

- 1,63 % af slagtekyllingerne, der var fanget med fangemaskiner havde friske skader efter pålæsning i fjerkrækasserne.
- 0,18 % af slagtekyllingerne, der var håndindfanget havde friske skader efter pålæsning i fjerkrækasserne.
- Ved samtlige kontroller af maskinel indfangning blev det konstateret, at typegodkendelserne for fangemaskinerne ikke blev fulgt på alle punkter.

Fokuspunkt 2: Rengøringskontrol af transportmidler og fjerkrækasser til slagtekyllinger

- 19 ud af 63 af transportmidlerne og/eller fjerkrækasserne var snavsede forud for den planlagte pålæsning af slagtekyllinger
- Der var ingen væsentlig forskel imellem kontrolresultaterne for danske og udenlandske transportvirksomheder.

Gennemgang af kontrolresultaterne:

Fokuspunkt 1: Indfangning af slagtekyllinger

Ved kampagnen kontrollerede Fødevarestyrelsen i alt 30 indfangninger.

For hver kontrol indgik et læs af slagtekyllinger svarende til imellem ca. 4800 og 8000 kyllinger, der skulle transporteres til slagtning på et transportmiddel. Der blev gennemført i alt 30 kontroller af fangehold.

- 19 kontroller af maskinel indfangning blev foretaget.
- 11 kontroller af håndindfangning blev foretaget.

Fødevarestyrelsen undersøgte ved hver kontrol en stikprøve på 100 kyllinger for skader.

Vi fandt i alt 33 kyllinger med friske skader ved stikprøvekontrollerne af i alt 3000 kyllinger. De skadede kyllinger blev aflivet på grund af skadernes omfang.

- 31 af disse kyllinger blev fundet efter de maskinelle indfangninger.
- 2 af disse kyllinger blev fundet efter håndindfangningerne.

Skaderne var i 31 tilfælde brudskader på kyllingernes vinger og i 2 tilfælde skader på kyllingernes tær.

Ved stikprøveundersøgelserne blev der fundet:

- 0 skadede kyllinger ved 12 kontroller
- 1 skadet kylling ved 9 kontroller
- 2 skadede kyllinger ved 4 kontroller
- 3 skadede kyllinger ved 4 kontroller
- 4 skadede kyllinger ved 1 kontrol

Ved kontrollerne blev det vurderet, om typegodkendelserne for fangemaskinerne blev fulgt:

- I 19 tilfælde var der ikke installeret en elektronisk fartskriver på fangemaskinerne.
- I 10 tilfælde blev hastigheden på fangemaskinernes transportbånd målt til at være hurtigere end anbefalet i typegodkendelserne (1,5 m/sek).
- I 5 tilfælde blev rotationshastigheden på fangemaskinens fangehovededer målt til at være hurtigere end anbefalet i typegodkendelserne (40 omdrejninger/min).
- I 9 tilfælde blev kyllingernes faldhøjde fra fangemaskinernes transportbånd og ned i fjerkrækasserne målt til at være længere end anbefalet i typegodkendelserne (35 cm).

Ved kontrollerne kunne Fødevarestyrelsen ikke tydeliggøre hvor og hvornår, at kyllingerne blev skadet. Vi vurderede, at skaderne på kyllingerne opstod i den komplekse situation mellem:

- kyllingernes adfærd og konstitution,
- forhold og management i besætningerne og
- fangeholdets håndtering af kyllinger og maskiner.

Fødevarestyrelsen fandt det derfor ikke muligt at sanktionere.

I to tilfælde fik fangehold sanktioner om forholdene ved håndteringen af kyllingerne under indfangningen, fordi vi vurderede, at forholdene udgjorde en risiko for, at kyllinger kunne blive skadet ved indfangningen og transporten. I det ene tilfælde var der tale om brug af fjerkrækasser, som ikke var tilpasset fangemaskinen og i det andet tilfælde var der tale om brug af defekte fjerkrækasser.

Transportvirksomheder modtog i 3 tilfælde indskærpelser om dyreværns-mæssige bestemmelser for dyr under transport. Der var i alle tre tilfælde tale om, at fjerkrækasserne på transportmidlerne var defekte og var til fare for kyllingerne under transporten

Under kontrollen var det ikke muligt for Fødevarestyrelsen at vurdere om fangeholdene brugte de sædvanlige procedurer ved indfangningerne, men det var ikke vores indtryk, at læsehastigheden var nedsat under kontrolbesøget.

Fokuspunkt 2: Rengøringskontrol af transportmidler og fjerkrækasser til slagtekyllinger

Transportmidler til fjerkræ og stikprøver af tilhørende fjerkrækasser blev kontrolleret ved i alt 63 kontroller.

- 33 kontroller blev foretaget af transportvirksomheder, som transporterede slagtekyllinger udelukkende i Danmark
- 30 kontroller blev foretaget af transportvirksomheder, som transporterede slagtekyllinger til slagting i udlandet.

Fødevarestyrelsen gav i alt 10 forbud mod at læsse slagtekyllinger på transportmidler eller i fjerkrækasser, som ikke var tilstrækkeligt rengjorte

- 4 forbud blev givet til transportvirksomheder, som transporterede slagtekyllinger udelukkende i Danmark
- 6 forbud blev givet til transportører af transportvirksomheder, som transporterede slagtekyllinger til slagting i udlandet

Fødevarestyrelsen gav i alt 9 indskærpelser for at benytte snavsede transportmidler eller fjerkrækasser til transport af slagtekyllinger

- 6 indskærpelser blev givet til transportvirksomheder, som transporterede slagtekyllinger udelukkende i Danmark
- 3 indskærpelser blev givet til transportvirksomheder, som transporterede slagtekyllinger til slagting i udlandet

Fødevarestyrelsen bemærkede i 4 tilfælde, at rengøringsprocedurer omkring fangemaskiner var mangelfulde. Det skete i forbindelse med kontrolbesøg, som blev igangsat, inden materiellet var indsat i besætningen. Fangemaskinerne var snavsede og virksomhederne blev derfor vejledt om rengøring¹

METODE

Fokuspunkt 1: Indfangning af slagtekyllinger

Fødevarestyrelsen har godkendt retningslinjer for produktion (hold) af slagtekyllinger. Retningslinjerne er udarbejdet af Det Danske Fjerkræraad og heri beskrives anvendelse af typegodkendte fangemaskiner til indfangning af slagtekyllinger.

Producenterne af fangemaskiner har lavet typegodkendelser til fangemaskinerne. I typegodkendelserne står der, hvordan fangemaskinerne skal bruges til indfangning af slagtekyllinger. Dyreværnsrådet har i 1999 og 2001 vurderet, at den maskinelle indfangning af kyllinger kan ske dyreværnsmæssigt forsvarligt, hvis typegodkendelserne følges.

I typegodkendelserne er instrukser for brug og vedligeholdelse af fangemaskinerne, samt retningslinjer for:

- installation af elektronisk farts skriver
- maximal hastighed for fangemaskinernes transportbånd
- maximal hastighed for de roterende fangehoveder

¹ Der er ikke udarbejdet lovkrav om, hvorledes materiel, der benyttes i forbindelse med indfangning skal rengøres og desinficeres.

- maximal faldhøjde for kyllingernes fald fra transportbånd ned i fjerkrækasserne

Fødevarestyrelsen kontrollerede fangeholdene i besætningerne i tilslutning til indfangning forud for slagting. Både maskinel indfangning og håndindfangning blev kontrolleret. Vi udvalgte besætninger og fangehold ud fra slagte- og eksportplaner. Flest mulige forskellige besætninger og fangehold indgik i kontrollerne. Besætningerne leverede enten slagtekyllinger til slagterier i Danmark eller eksporterede slagtekyllingerne til slagting i udlandet.

Ved kontrollen blev 29 forskellige slagtekyllingebesætninger besøgt.

- 26 af besætningerne var konventionelle besætninger
 - 14 af disse besætninger sendte kyllingerne til slagting på danske slagterier
 - 12 af disse besætninger eksporterede kyllingerne til slagting i enten Holland eller Tyskland
- 3 af besætningerne var økologiske besætninger, der sendte kyllingerne til slagting på danske slagterier.

I to besætninger kontrollerede Fødevarestyrelsen to fangehold ved det samme kontrolbesøg. I en besætning blev indfangningen udsat, fordi transportmidlerne var snavsede.

Kontrollen var uanmeldt med undtagelse af de to første kontrolbesøg, som var studiebesøg i samarbejde med de ansvarlige virksomheder.

Kontrollen koncentrerede sig om indfangningsprocedurer inden kyllingerne skulle sendes til slagting. Fem dyrlæger fra Fødevarestyrelsens Veterinærrejsehold udførte kontrolbesøgene og ved hvert kontrolbesøg var imellem 2 og 4 dyrlæger tilstede. Dyrlægerne var skiftevis indsatsleder ved kontrolbesøgene eller ansvarlige for opmålinger, visuel inspektion, undersøgelser og dokumentation iform af fotos samt video.

Fangemaskinen blev betjent af et fangehold på mindst 4 personer. Hvert fangehold havde en fangerformand. Ved indfangningen opsamlede fangemaskinen kyllingerne i stalden. Kyllingerne blev af maskinen transporteret på transportbånd og derfra indsat i fjerkrækasser.

Ved håndindfangning fangede mandskabet fra fangeholdene flere kyllinger ad gangen. Kyllingerne blev fanget i benene og sat ind i fjerkrækasserne.

Fjerkrækasserne var monteret i et skuffesystem i metalmoduler. Der var imellem 4 og 5 skuffer i hvert metalmodul. Disse metalmoduler med fjerkrækasser blev flyttet med trucks og indsat på transportmidlerne i to lag.

Fødevarestyrelsen inspicerede fangeholdets håndtering af kyllingerne i forbindelse med indfangningerne. Fra hvert læs af kyllinger, der indgik i kontrollen, blev udtaget en stikprøve på 100 indfangede kyllinger. Vi undersøgte ved grundig inspektion, berøring og manipulation hver enkelt kylling fra stikprøven. Kyllinger med smertevoldende skader var uegnede til videre transport og blev efter undersøgelsen fjernet fra fjerkrækasserne. På vores opfordring blev skadede kyllinger straks aflivet af repræsentanter fra fangeholdene eller den besætningsansvarlige.

Fødevarestyrelsen inspicerede fangeholdenes betjening af fangemaskinerne og interviewede fangerformændene. Vi opmålte:

- hastigheder på fangehoveder og transportbånd
- afstanden fra transportbåndet og ned i fjerkrækassernes bund (faldhøjden)

Fokuspunkt 2: Rengøringskontrol af transportmidler og fjerkrækasser til slagtekyllinger

Fødevarestyrelsen kontrollerede rengøringen af transportmidler og fjerkrækasser ved besætningerne i tilslutning til kontrollen med indfangningen.

Transportvirksomhederne blev udvalgt ud fra slagte- og eksportplaner. Ved udvælgelsen af transportvirksomhederne blev en lige fordeling imellem danske og udenlandske transportvirksomheder tilstræbt.

Kontrollerne foregik uanmeldt med undtagelse af de to første kontrolbesøg, der som nævnt i det tidligere blev gennemført som studiebesøg i samarbejde med de ansvarlige virksomheder.

Vi udførte rengøringskontrollen som en fysisk kontrol af rengøringen af transportmidler og af fjerkrækasserne forud for pålæsning af slagtekyllingerne. Mindst 5 % af fjerkrækasserne blev grundigt kontrolleret for synligt snavs. De øvrige kasser, der var synlige fra jorden, blev screenet. Transportørernes dokumentation for rengøring og desinfektion af transportmidlerne blev kontrolleret.

TABELLER

FOKUSPUNKT 1: INDFANGNING AF SLAGTEKYLLINGER

TABEL 1

Generelle oplysninger om kontrollerede besætninger

	Antal konventionelle besætninger	Antal økologiske besætninger
Slagtning i Danmark	14	3
Slagtning i udlandet	12	0
I alt	26	3

TABEL 2

Kontrol af indfangning.

Fordeling af kyllinger fra stikprøverne konstateret skadet efter hhv. maskinel- og håndindfangning

	Antal indfangninger kontrolleret	Antal kyllinger med friske vingeskader konstateret i stikprøve på 100 kyllinger	Antal kyllinger med andre friske skader konstateret i stikprøve på 100 kyllinger	Gennemsnit antal skadede kyllinger pr. stikprøve
Maskinel indfangning	19	29	2	1,63
Håndindfangning	11	2	0	0,18
I alt	30	31	2	1,10

TABEL 3

Kontrol af indfangning.

Fordeling af antal skadede kyllinger pr. stikprøve

Antal stikprøver med skadede kyllinger	Ingen skadede	1 skadet	2 skadede	3 skadede	4 skadede
Maskinel indfangning	3	7	4	4	1
Håndindfangning	9	2	0	0	0
I alt	12	9	4	4	1

TABEL 4

**Kontrol af indfangning
Registrede mangler i forhold til typegodkendelserne for fangemaskiner**

	Mangler elektro- nisk fartsriver	Transportbånd med hastighed over 1,5 m/sek	Rotationshastighed over 40 rpm	Faldhøjde målt til mere end 35 cm	Maskinelle ind- fangninger ialt
Registrede mangler ift. typegodkendel- serne for fangema- skiner	19	10	5	9	19
Antal kontroller uden fund af skade- de kyllinger	3	2	0	0	3

TABELLER

FOKUSPUNKT 2: RENGØRINGSKONTROL AF TRANSPORTMIDLER OG FJERKRÆKASSER

TABEL 5

Rengøringskontrol af transportmidler og fjerkrækasser Fordeling af kontrollerede transportvirksomheder

Transportvirksomhed	Antal kontrollerede transportmidler , samt tilhørende fjerkrækasser
Dansk Transport til slagting i DK	33
Udenlandsk Transport til slagting i EU	30

TABEL 6

Rengøringskontrol af transportmidler og fjerkrækasser Fordeling af sanktioner

Transportvirksomhed	Påbud Vedr. manglende rengøring	Indskærpelse Vedr. manglende rengøring	Sanktioner ialt
Dansk Transport til slagting i DK	4	6	10 (30,3 %)
Udenlandsk Transport til slagting i EU	6	3	9 (30,0 %)
I alt	10 (15,9 %)	9 (14,3 %)	19 (30,2 %)

2

Sikkerhed, sundhed og vækst fra jord til bord

² Rengøringsprocedurer omkring indfangningsmaskiner blev superviseret ved kontrolbesøg, som blev igangsat inden at materiellet var indsat i besætningen. Veterinærrejsesholdet kunne i 4 tilfælde konstatere, at indfangningsmaskinerne var snavsede og virksomhederne blev derfor vejledt om rengøring.